

GÜLZÂR-I MA'RİFET

**ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD**

İstanbul

1432/2011

GÜLZÂR-I MA'RİFET

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

Editör: Şafak TUNÇ **Redakte/Tashih:** Hızır ERCAN

Baskı Tarihi 1432 / 2011

İletişim

<http://huvallahu.com>

ellhuve@mynet.com

ellhuve@hotmail.com

Basım Yeri: Seçil Ofset Matbaacılık
ve Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.
Tel. (90) 212 - 629 06 15 pbx

ISBN: 978-605-60630-8-4

İ Ç İ N D E K İ L E R

Dibace.....	1-10
Hz. Ahmed Süreyya Emin Bey'in Hayat-ı Mecazîleri.....	11-13
Hz. Ahmed Süreyya Emin Bey'in Sülâle-i Tahiresi.....	15-17
Hz. Ahmed Süreyya Emin Bey'in Hayat-ı Maneviyyesi.....	19-23
Aslımız Allah'tır.....	25-26
Hz. Süreyya'nın İrşadlarından Bihakkın Hissemend Olanlar.....	27-28
Varis-i Muhammedî.....	29-30
Allah Verdiğini Geri Almaz.....	31-32
Hz.Hatice Atiyetullah.....	33-34
İman Hüve'nin Lütfu İlâhîsidir.....	35-36
Hz. Süreyya'nın Mürşidi Hz. Bekr'ül Cezbî.....	37-38
Sohbet Şeyhi Hz.Ahmed Amiş.....	39-42
Mürşid Gönüllerde Olanı da Bilir.....	43-44
Kiel İsyanı.....	45-47
Bu Akım Yaşama Uymaz.....	49
"Hem Kahve İçerim Hem Sizinle Konuşurum".....	51-53
Zikr-i Dâim.....	55-56
Hakkı Bulmak.....	57-59
"O'nun Adı Muhammed Ali'dir".....	61-63
Bütün Gönüllerin "O" Gönle Dönük Olması.....	65
Nazar-ı Celâli.....	67-68
"Evlatlar Bana İtimadınız Tam mı?".....	69-70
Dini Mürşid'den Öğrenmek.....	71
Mürşid'in Gönlüne Girmek.....	73
Fart-ı Riyazet.....	75-76
Mekrin Görümleri.....	77-78

Hz. Süreyya'nın Yaptığı Riyazet.....	79-80
Camide 40 Vakit Sabah Namazı.....	81
İki Saatte Bin Rekât Namaz.....	83
Rabb-i Celîl.....	85
Zâlike Hüvel Fevzül Azim.....	87-90
Zillet.....	91-95
Yoktan Var Olmak mı? Vardan Var Olmak mı?.....	97
Kendi Gibi Ölümlüye Tapan Mel'undur.....	99-100
Evlilik.....	101-102
Sultanın Huzurunda.....	103-104
Hz. Süreyya'nın Evlâdı Olmak.....	105
Yüksek Riyazet Yapan Velilerdeki Kerametler.....	107-109
Bezm-i Elest'te Şehadet.....	111
Mahfuzun Birahmetillah.....	113-114
Avukat İbrahim Bey.....	115-116
Prenses Hanım'ın Hocaları.....	117-118
İnsanların Bekledikleri Gibi Bir Kıyamet Olmaz.....	119-120
Beni Miraçta Hakk'a Mürşid'im Götürdü.....	121
Şifayı Veren.....	123
Kitab-ı Vücut.....	125
Borç Para.....	127-128
Tabiatta Bir Kuvvet Daha Var.....	129
Allah'ı Bul Ondan Sonra Elini Ver.....	131
Mısır Heyeti.....	133-134
Bizler Öldük De Defin Eylediler Sanma Sakın.....	135-138
Hz. İsa ve Mehdilik Konusu.....	139-151
Lügatçe.....	153-164
Yayımlanmış Eserler.....	165-166

*“Nice gelmiş lisana öyle denmiş hem yazılmıştır
Anınçün mübtedi saliklere bir rehnümadır bu
Süreyya şerh ü tefsire girişmiş olsa bir tamm er
Çıkar meydana esrar ü hikem cana safadır bu
Görürse zahid-i napuhte asla muterif olmaz
Tefehhüm ettiği vech üzredir rahi Hudadır bu
Eğer göstermiş olsam cevher-i esrarını billah
Gören ateş alır hahişle bir müdhiş belâdır bu
Bilin şol kenz-i mahfidir ana safiyyeler agâh
Mariz-i aşk olan canlar için şafi devadır bu”*

HZ. AHMED SÜREYYA EMİN

DÎBÂCE

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

“**Gülzâr-ı Ma’rifet**” Mehmed Ali Özkardeş Hazretlerinin Cenâb-ı Pîr Hz. Ahmed Süreyya Emin Beyefendi ile ilgili olarak bizlere intikal ettirdiği beyan ve yazıların bir kısmıdır. Bu kitaptaki yazılar Hz. Süreyya'nın manevi hatıraları olup, onu seven muhabbetli gönüllere ithaf olunmak üzere kaleme alınmıştır.

Hz. Mehmed Ali Özkardeş, Mürşidi Kadiri tarikatının dördüncü Pir-i sânisini **Hz. Ahmed Süreyya Emin Beyefendi** Hazretleri ile olan beraberliğinde bizzat Mürşid'inden görmüş ve işitmiş olduğu bazı hadise ve sözleri “**Gülzâr-ı Ma’rifet**” adlı kitapta toplamış ve bana vermişlerdi. Bu kitapta yazılanlar, Mehmed Ali Bey Hazretlerinin yazılarından ve hatıralarından yararlanılarak kaleme alınmıştır.

Bu kitapta Hz. Ahmed Süreyya Emin Beyefendi'nin hayat-ı mecazisi ile ilgili bilgiler de verilmektedir. Kendisinin müstesna bir yaşamı olduğu muhakkaktır. Bu hatıraların bir kısmı Hz. Süreyya Beyefendi'nin Nuruosmaniye'deki konağında yapmış oldukları sohbetlerde bulunan manevi evladı Hz. Mehmed Ali Özkardeş'in bizlere intikal ettirdiği bilgilerden de derlenmiştir.

Mürşidimiz **Hız. Mehmed Ali Bey** İngilizce, Fransızca, Almanca ve Rumca bilmesine, Almanya ve Fransa'da tahsil görmesine ve son derece ileri bir kültüre sahip olmasına rağmen bir defasında; "**Evlâd ben Hız. Süreyya'yı bulmasaydım hiçbir şey olmazdım sen de beni bulmasaydın hiçbir şey olamazdın**" buyurmuşlardır.

Fevkalâde mükemmel yetişmiş bir insan olmasına rağmen, "**Hız. Süreyya'yı tanıdığım zaman bir şey oldum**" buyuran Hız. Mehmed Ali Bey'in sözü esasında bu vadide herkese bir mesajdır. Çünkü bazı insanlara dünyevî yüksek tahsilin kibir verdiği görülmektedir.

Avrupa'da diploma bile almadan sadece birkaç derse iştirak eden bazı kimselerde büyük bir kibir ve kendini beğenmişlik görülmektedir. Bu kibir, manevi yolda terakki etmenin önünde büyük bir engeldir. Bu, maneviyattan mahrumiyete sebep olur.

Esas olan Allah'ın insanı dünyaya yollamasındaki maksat ve muradı idrak etmektir. İnsan nereden gelip nereye gittiğinin idraki içinde olmalıdır. Dünya için edinilen ilmin hepsi dünyada kalmaktadır. Hız. Ahmed Süreyya Emin; "**İnsan ilâhî âleme intikalinde öyle bir sanayi-î ilâhîye ile karşılaşacak ki dünya ile kıyası kabil değildir**" buyurmuşlardır.

İnsan elbette dünyevî ilimleri de tahsil edecektir. Ancak insanı terakki ettiren maneviyattır. İnsan kendisindeki Allah arzusunu idrak edip terakki ederse o zaman güzel bir insan olur ve kendi yaratılış mazhariyetinin ne olduğunu anlar.

Maneviyatta '*efâli*', '*sıfati*' ve '*zâtî*' tatbikatlar vardır. Zâtıyetten görünen veliler Allah'ın daha ileri tatbikat yaptığı gönüllerdir. Rabbimiz bir gönülde; "**Sen olan da Benim**" buyurmuşsa o gönül zâta kalbolmuş, zâtî velâyet noktasını ihraz etmiş olan hususi bir gönül noktasıdır. Daha ileri olarak her şey Hüve'de neticelenecektir. Hüve hakikatini idrak ile "*zâtüz zât*" noktası ayan olur.

Geçmiş manevi gönüllerin çalışmaları kendi zamanları için fevkalâde çalışmalardır. Onların bu çalışmalarını takdir etmemek mümkün değildir. Onlar o zamanın manevi anlayış ve idraklerini sergilemişlerdir. Allah hepsinden gani gani razı olsun. Ancak her zaman için "**Zamanın İnsanı**" irsal olunmuştur.

Günümüzden üç yüz sene önce söylenen manevi sözler vardır; beş yüz sene önce söylenmiş sözler vardır; bin sene önce söylenmiş sözler vardır. O zaman zuhur eden insanların sözlerinin daha sonra zuhur eden gönüller tarafından açıklanması daha ileri idrak ve terakkidir.

Nitekim İkdâm Gazetesi'nin 9220 no'lu nüshasının üçüncü sayfasında; "**Mev'iza ve Kelime-i Tevhid**" başlıklı Unkapanı civarında Yeşil Tulumba karşısındaki Şazeli Dergâh'ında vaaz verileceği ve eşyanın hakikatinin mebdei olan "**Nokta-i Kül**"den söz edileceğini duyan Hz. Süreyya; "**Ey can-ı men "Nokta-i Kül"den bahsetmek için "Âlem-i Â'mâ"ya "Kitabü'l Vücut" a sahibiyyet ve malikiyet ister, buna ise "menem lâ gayre" ve "el mülkî lî" diyebilir bir lisan-ı mutlakıyyet'e sahip bir vücudu'l mukaddes icap eyler ki bu nerede?**" Buyurmuş ve "**Cenâb-ı Muhyiddin telifatı tetebbu' edilmekle "nokta-i kül"den bahsetmeye cüret etmek hata ender hata olsa gerekir**" buyurmuşlardır.

Hz. Süreyya Beyefendi; "**Ey şeriat-ı garrayı Muhammediyyenin zahiri memurları bulunan ulema-i zahir hazeratı, ne anlamak istersin ki, diyelim ve anlatalım. Demiş olsak ne anlayacaksınız? Şeriat-ı malume-i ammeden mi, şeriat-ı tarikat-tan mı, şeriat-ı marifetten mi, şeriat-ı hakikiyyeden mi? Yoksa şeriat-ı Hakikatu'l Hakayıktan mı anlamak istersin?**" buyurmuşlardır. Çünkü kendisi zâtüzzâttır. O'nu zahir şeriat anlayışı ile değerlendirmek doğru olmasa gerekir. Şeriatın ilk merhalesindeki bir kimsenin şeriat-ı maneviyyenin küllisini idrak etmesi mümkün olmasa gerekir. Çünkü her zaman için manevi açıklama yapacak bir gönül vazifelidir ve o zamanın tefsir ve açıklamasını yapar. Allah'ımızın her an yeni bir şanda olduğu düşünölmelidir.

Ef'âli olan bir velinin kelamını sıfati veliler anlar. Ama sıfati olan bir velinin sözünü ef'ali bir veli idrakte zorlanır. Hüve noktasına gelmiş olan bir kişiyi zâtî noktanın bile idrak etmesi muhaldir. Hz. Süreyya; "**Bizi zâtî veliler bile idrak edemez**" buyurmuşlardır. "**Zâtüz zât**" '**kendisi**' demektir.

Hz. Süreyya'nın; "**O tamm er ermiş de aynolmuş gelmiş sırr-ı insana**" buyurmuşlardır.

Hatmül Velâyet ile ilgili olarak zuhur eden beyanlarda; "**zâtüz zâtüz zâtüz zâtüz zâtüz zâtüz zât**" buyrulmaktadır. Zât noktasının yedi (7) kere zikredilmesi Seb'an Minel Mesâni'yi de işaret etmektedir.

Hz. Süreyya'nın; "**Bizi ancak bir Tamm er anlatır**" sözü bu noktayı işaret etmektedir ki, velâyetin tamma ermesinin **Hatmül Velâyet** ile olacağını göstermektedir.

"**Zât**" Hüve'den başka bir varlık olmadığının idrakidir; "**zâtüzzât**" artık yaratılmışlar ile meşgul olmayıp maneviyat ile yani Hüve ile meşgul olmaktır; "**zâtüzzâtüzâtüzzât**" Hüve'nin bilinmeyen hususiyetleridir.

Maneviyatta her an binlerce makam geçilmektedir. Hüve her an yeni bir şanda olduğuna göre zâtüzzât olan

velisi de her an yeni bir idrak, anlayış ve şandadır. Çünkü O noktada "**tam tecelli**" zuhur etmiştir.

Rabbimiz kendisinden halkeylemiş olduğu gönüllere rahmet ve ihsanlarda bulunmuştur. Bu bir tatbikat meselesidir. Rabbimizin bütün varlık tatbikatları kendisine aittir. Bunun yanında maneviyattaki her insan aynı makamda olmayabilir.

Maneviyatta Allah'ın arzu buyurduğu hususiyetler vardır. Bazı gönüllerde çok büyük rahmet ve tatbikat vardır ve o gönüllere büyük ikram olduğu muhakkaktır.

ALLAH BİR İNSANA NE KADAR YAKINLIK LÜTFEDER?

Rabbimiz neden bazı gönüllere diğer insanlar ile kıyas kabul etmeyecek ikramlarda bulunuyor? Çünkü bu sonsuz yaşam içinde hususiyet lütfettiği gönüller ile gelecekte çok ileri tatbikatlar yapılacağı Kur'an-ı Kerîm'de işaret buyrulmuştur. Hz. Süreyya'yı bütün bu hususiyetler kendisinde zuhur etmiş çok ileri bir gönül olarak da düşünmek lazımdır.

Allah'ımız her velisinde bir zevk ve neşeden görünür. Her makam bir gönülde tecelli eder ve kemal bulur. Hz. Ahmed Süreyya Emin Beyefendi'de "**piriyet**" makamının da kemalâtı görülmektedir.

Hz. Süreyya'nın Divanı'ndaki tecellilerine bakıldığında Allah'ımızın çok ileri yakınlık verdiği görülüyor. O halde Allah bir insana ne kadar yakınlık lütfedebilir?

Hz. Süreyya Beyefendinin Divanını okuyan bazı manevi kimseler Hz. Süreyya'daki manevi terakkiye bakarak, '*Allah bir insana bu kadar yakınlık verebilir mi?*' taaccübüne düşmüşlerdir. Bu, insanlarda olan haset duygusundan kaynaklanmaktadır.

Peygamberlere itiraz edenler de Allah'ın onlardaki yüksek tecellisine itiraz etmişlerdir. Bugün Hüve'nin açılması ile ilâhi sırların hatmolduğu görülmektedir.

Allah Hüve, insana ne kadar yakınlık verir? Zaten bütün varlıklardan O görünüyor. Allah her isimde bir arzu ile göründü. Her arzusunu o insanlarda çeşitli şekillerde tezahür ettirdi.

Velâyet hususiyeti hakkında Allah'ın bir programı vardır. Ef'âlî, sıfatî, zâtî veliler vardır. Onlar Allah'ın o zamanki tecellilerini intikal ettirdiler. Ne kadar yakınlık sorusu "**Hakk ile Hakk olmak**" konusudur. Allah her zamanda yeni bir şanda görünmüştür. Her zamanki görünmesinde çeşitli arzularının tatbik noktası olan gönülleri tespit etmiştir. O gönüllerden halka açık vazifeli olanlar var, gizli olanlar var. Allah kudretini o gönüllerde tecelli ettiriyor. Hz. Süreyya buyurur: "**Veliler kudrete tâbidir; çok hususi velilerde ise kudret veliye tâbidir.**"

Hz. Süreyya **Hüve**'yi bildiği halde “**Vacib-ü'l Vücud**” kelimesi ile mestur tutmuşlardır. Burada Allah'ın nizamına olan dikkat söz konusudur. Allah yaratma kudreti de verse velâyet Hakka karşı sıfır olduğunu bilir. Allah ne kadar ileri tecelli eder? Son derece ileri tecellileri var. Ondan da daha ileri düşünmek mümkün müdür? O veli kendisindeki tecellinin an tecellisi olduğunu beyan buyuruyor. Allah'a karşı sıfır olmuş; yani Hakk ile Hakk olmuş veli, Hüve'nin an tecellisine göre her an terakkidedir.

Hz.Süreyya'dan sonra gelen evlâtlarında da çok hususi tecelliler vardır. Ama nezâket-i ilâhîye icabı açmıyor. “**Âlemin şirazesi bozulur**” buyuruyor.

Hadis-i Şerif'te buyruldu ki: “**Eğer cennet huri-lerin saçlarından bir tel yeryüzüne düşse Güneş onun aydınlığı karşısında kararıp kalır.**”

Daha ileri olarak “**An tecellisine**” göre her varlığın ve tecellinin yok olması lâzımdır. (Yani her yeni An'da, geçmiş An'ın geride kalması icap etmektedir.) İleriye doğru da böyle olacağı muhakkaktır. Burada “**sonsuzluk**” ifadesi ortaya çıkıyor. En ileri ilim ve idrak Peygamberimizde olduğu halde bunun nihayeti olmadığını idraki içinde; “**Yâ Maruf kühü hakikatini lâıyıkıyla bilemedik, Sen kendini övdüğün gibisin**” buyurarak ilticada bulunur.

Bugün çok ileri ilim ve idrak var. Bu suali soranın o idrake tahammülü var mıdır? Âlemi A'mâ'nın mânâsını anlatmak çok zor. Bu tatbikat Deryayı Nuru Muhammed'in programıdır. O'na olan muhabbetten Âlem-i A'mâ'nın açılması mümkün değildir. Çünkü Sevgili Peygamberimiz Âlem-i Âmâ'yı açmamıştır. Bu noktada Hüve'nin açılmamış isimleri ile, beyan edilmiş hakikatleri vardır. Âlem-i Âmâ'dan ancak bu bilgi verilebilir.

Rabbimizin lütfettiği bir ilhamda şöyle buyruldu: **“Muhammed’imin Ehl-i Beyt vardır; Benim de Ehl-i Beytim vardır.”**

Bu ilham Allah'ın çok hususiyedeki gönüllerini işaret eder. Allah'ın Deryayı Nuru Muhammed ile yaptığı tatbikatta ifade edilmeyen bazı konuları hususiyede tutar. Çünkü bu tatbikat Allah'ın dünyada ruhları değerlendirmek için yaptığı bir tatbikattır.

Hz. Süreyya:

**“Zahirde ehliyetimiz yok fakat ey can;
mânâda neler işleriz akl ermeye asla”**
buyurur.

Bir ilhamda şöyle buyruldu: **“Biz Hüve ile bilmediğiniz âlemler yaratıyoruz”** Bunlar bugün tezat

gibi gelebilir. Dünya hayatında bunları düşünmek hayal gibi ancak ahiretin de sonsuz olduğu unutulmamalıdır.

Hz.Ahmed Süreyya Emin Bey bir ara Posta ve Telgraf Nezareti İdare Meclisi azalığında bulunmuş, bilahire bu vazifeden kendi isteği ile istifa etmiştir.

Her peygamber ve velide menfi ile mücadele tatbikatı da vardır. Lehte insanlar olduğu gibi, aleyhte olan ve bilir bilmez konuşan insanlar da vardır.

Rabbimizin Hz. Süreyya Bey'e; "**Süreyya!.. Beyciğim**" buyurması hakikaten çok özel ve müstesna bir makamda olduğunu göstermektedir. Hz. Süreyya'nın bu müstesna makamı O'nu seven gönüllerde idrakterdir.

Bu kitap din ve maneviyatın tek yönlü olmadığını, bilakis çok geniş bir anlayışı ifade ettiğini açıklamaktadır. Bu düşünce ile okunursa din ve maneviyat hakkında daha olumlu bir bakış açısı getirecektir.

Bu kitapta elimizde olmadan eksik bir ifade ve anlatım olmuş ise Rabbimizden ve Hz. Süreyya'dan af ve mağfiret dileriz.

Huve't-tevfiku'r Refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

HZ. AHMED SÜREYYA EMİN BEY'İN HAYAT-I MECAZÎLERİ

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hz. Ahmed Süreyya Emin Beyefendi, Kadiri tarikat-ı celilesinin dördüncü pir-i sanisidir. Miladi 1848 senesinde İstanbul'da doğmuş ve 1923 senesinde Ramazan-ı Şerif'in dokuzunda yine İstanbul'da intikali vaki olmuştur. Hayat-ı mecazisi 75 senedir. İbtidai ve rüşdiye tahsillerini İstanbul'da yapmışlardır. Makamı Ortaköy'deki Yahya Efendi Camii'nin de bulunduğu özel aile kabristanındadır.

Babası, Enderun-u Hümâyun'da yetişmiş olan Mabeyn-i Hümâyun baş kâtibi merhum **Emin Bey**'dir. Büyük babası Mihrişah Valide Sultan'ın yağlıkbaşısı **El Hac İbrahim Ağa**'dır.

Hz. Süreyya'nın refika-i muhteremeleri **Hz. Hatice-i Şerife Atiyetullah** hanımefendidir ki, Aşere-i Mübeşşereden Hz. Said ve Halid bin Velid'in torunlarındandır.

Hz.Hatice Atiyetullah Hanımefendi'nin İstanbul'daki ilk Ümmi Sinan dergâhı olan ve halk arasında Oruç Baba Tekkesi olarak bilinen, Şeyh Mustafa Zekâî

Efendinin ismine izafeten Şehremini Zekâi Dergâhı olarak anılan dergâhın, Ümmi Sinan Hazretlerinden sonraki Şeyhi ve Ümmi Sinan Hazretlerinin damadı Hâlebli Şeyh Arab Şerif Mehmed Halvetî Efendi'nin soyundan ve Kureyş sülalesinden olduğu ve makamının orada olduğu anlaşılmıştır.

Hız. Ahmed Süreyya Emin Beyefendi, Hatice Atiyetullah Hanımefendiden iki oğlu dünyaya gelmiştir. Bir oğlu **Dr. Fuad Süreyya Paşa**'dır. Kadıköy'de Moda semtinde oturmuştur. Dr. Fuad Süreyya Bey'in **Mehmed Kudretullah** ve **Fatin İsfendiyaroğlu** adlı iki oğlu olmuştur. Fatin İsfendiyaroğlu elektrik mühendisi yetişmiş, 1957 yılında bekâr olarak vefat etmiştir. Diğer oğlu Mehmed Kudretullah İsfendiyaroğlu Almanya'da makine mühendisi olarak mezun olmuştur. Bu zâtın da Ahmet Nejat İsfendiyaroğlu adlı bir oğlu olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi de Kimya Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışan Prof. Dr. Ahmet Nejat İsfendiyaroğlu 1987 yılında vefat etmiştir.

Ahmed Süreyya Bey'in diğer oğlu **Münir Süreyya Bey**, 1871 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlkokuldan sonra Mekteb-i Sultani'yi bitirmiştir.

13 Eylül 1892'de 22 yaşında Mekteb-i Sultani'de Fransızca öğretmenliği ile devlet memuriyetine başlamış, bu görevine ilaveten 26 Eylül 1892'de Hariciye Tahrirat

Kalemine stajyer olarak atanmıştır. 9 Temmuz 1896'da gösterdiği başarılarından dolayı Nişan-ı Âlî-i Osmânî ile taltif edilmiş, 17 Ocak 1897'de ise rütbe-i sâlise tevcih buyrulmuştur. 8 Kasım 1898'de rütbe-i saniye sınıf-ı sanisi tevcih edilerek, unvanı Fransızca Başkâtip Muavinliğine yükseltilmiştir. 15 Ocak 1899'da üstün başarılarından dolayı kendisine üçüncü rütbeden Nişân-ı Âlî Osmânî verilmiştir.

Ahmed Süreyya Emin Bey'in oğlu Münir Süreyya Bey sırasıyla Barcelona, Siroz, Nis Başşehbenderliği, Viyana ve Brüksel sefareti Başkitabeti, daha sonra da Brezilya, Sao Paulo, Tiflis ve Cenevre Başşehbenderliğine atanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanından sonra, 19 Ağustos 1927'de New York Başşehbenderliğine atanan Münir Süreyya Bey, en son olarak 1 Ağustos 1931'de Hariciye Vekaleti Protokol Umum Müdürlüğü görevine getirilmiştir. 10 Nisan 1932 tarihinde vefat etmiştir.

Hz. Süreyya fevkalâde bir aileden gelen ve maneviyatta fevkalâde ileri olan bir zâttır. Ondaki hususiyeti idrak edemeyenler, Hz. Süreyya'nın makamını anlayamadıklarından dolayı itiraz etmişlerdir. Ancak idrak edilemeyen bir noktaya itiraz etmek doğru olmasa gerekir.

Hz.Ahmed Süreyya Emin Bey'in dünyada ilk olarak seri atışlı bir sahra topu icad etmesi onun fevkalâde üstün bir fitri kabiliyete sahip olduğunu göstermektedir.

HZ. AHMED SÜREYYA EMİN BEY'İN SÜLÂLE-İ TAHİRESİ

Emin Mehmed Paşa (Yağlıkçızâde)

Hind elçisi Yusuf Ağa'nın oğludur. 1136 (1724) da doğmuştu. Babası sefaretinde Hind'e birlikte gitmişti. Döndükten sonra Sadâret Mektubî Kalemine girdi. Cemaziyelevvel 1171 (Ocak 1758) de serhalife olup Safer 1175 (Eylül 1761) de mektupçu ve Safer 1178 (Ağustos 1764) de reisülküttab oldu. Zilhicce (Haziran 1765) de vezirlikle tevkii ve Mora valisi, 1180 (1766/7) de kapdân-ı deryâ vekili, Aydın valisi ve tevkii olmuştur. Şaban 1181 (Ocak 1768) de şah Sultan'a namzet olunup şevval (Mart 1768) ilâveten Haleb valisi oldu. 8 Rebi-ülevvel 1182 (23 Temmuz 1768) de Sadâret kaymakamı olup 8 Cemaziyelâhir 1182 (20 Ekim 1768) de sadrazam olmuştur. O sene şevvalinde (Şubat 1769) Serdar-ı ekremlik verilerek harbe memur oldu. 9 Rebiülâhir 1183 (12 Ağustos 1769) de azledilmiş olarak Dimetoka'ya sürüldü. Edirne'ye varınca katlolundu. Orada, Saray arkasında boş bir yerde medfundur. Sadâretten birkaç defa istifa ederek alışık olmadığı harp işinden kurtulmak istediye de isteğine müsaade olunmamıştı. Güzel hat ile meşhur olup mukaddemât-ı ulûme muttali, fatin, zekî, vakar ve sekinete ifrat ile riayet eden idi. Beytülmal'de tutumlu olduğundan bu cihetten halk hoşnut olmadı. Oğlu sudûrdan Emin Bey olup damadı Süfyan Ağa'dır.

Emin Mehmed Bey (Yağlıkçı Emin Paşazade)

Babası eski Sadrazam Emin Paşa'dır. 27 Ramazan 1171 (5 Haziran 1758) de doğdu. Alâiyeli Kadızade Mehmed, Karamânî Âbid, Çatalcalı Ahmed, Gelenbevî İsmail, Enver Efendi'lerden ilmi, heyeti ve edebiyatı, Tarcık, Numan ve Benlizade'lerden nücüm, istihrâc-ı düstur ve âlât-ı irtifâiye'yi ve Yesâri'den ta'lîk hattını öğrenmiş ve 1182 (1768/9) de ehliyetsiz olarak aldığı müderisliğin, 1206 (1791/2) da Galata mollalığında hakkını ifa eylemiştir. Rebiülevvel 1210 (Eylül/Ekim 1795) da Edirne payesi, Rebiülâhir 1211 (Ekim 1796) de Mekke payesi ve Cemaziyelevvel 1215 (Eylül/Ekim 1800) de İstanbul kadısı olmuştur. Bitiminde Cemaziyelevvel 1216 (Eylül 1801) da Anadolu payesiyle taltif olunmuş, Zilhicce 1218 (Mart 1804) de 2. defa İstanbul kadısı olmuş ve Rebiülâhir 1220 (Temmuz 1805) de Anadolu kazaskeri olup ayrıldıktan sonra Receb 1223 (Eylül 1808) de Rumeli payesini almıştır. 8 Rebiülevvel 1224 (23 Nisan 1809)de vefat etti. Eyüp'te Cemaziyelevvel 1209 (Ocak 1795) de vefat eden annesi Hâfize Hanım yanına defnedilmiştir. Muhakkık, dindar, fakih, fazıldı. Oğlu, sudûrdan Abdülkadir Bey'dir.

Kudretullah Mehmed Bey (Yağlıkçızade)

Yağlıkçı Hacı İbrahim Ağazâde Hamdullah Efendi'nin oğludur. Mektub-i sadriâlî ve sonra âmedî kalem-

lerine girmiştir. 18 Ramazan 1292 (18 Ekim 1875) de vefat etti. Yahya Efendi Türbesine defnedilmiştir.

Abdülkâdir Bey (Emin Paşazade)

Sudurdan Emin Bey'in oğludur. Müderris, 1238 (1822/23) de Eyüp mollası, 1242 (1826/27) de Mekke payesi, 1243 (1827/28) da Mekke mollası, döndükten sonra İstanbul kadısı payesi, 1245 (1829/30) de Anadolu payesiyle Rusya müsalahasında murahhas-ı sâni ve sonra mükâlemat meclisi memuru oldu. Rebiülevvel 1250 (Temmuz 1834) de Anadolu kazaskeri oldu. 1252 (1836) de Rumeli payesi ve Zilhicce 1253 (Mart 1838) de Meclis-i Vâlâ müftüsü oldu. Ramazan 1262 (Eylül 1846) da vefat eyledi. Ulûm ve çeşitli fenlere vakıf ve hünerli idi. Oğlu Mehmed Kerim Bey Rebiülevvel 1262 (Mart 1846) de Selanik mollası olup sonra vefat etmişlerdir. (*Sicill-i Osmani (Tezkere-i Meşâhîr-i Osmaniye) – Mehmed Süreyya*)

HZ. AHMED SÜREYYA EMİN BEY'İN HAYAT-I MANEVİYYESİ

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

*“Sırr-ı tevhide vukufu olan anlar sözümü
Kalb gözün maliki canlarda görürler özümü”*

HZ. AHMED SÜREYYA EMİN

Gülzâr-ı Ma'rifet kitabı, büyük veli Hz.Süreyya Bey'in yaşam hatıralarından derlenmiştir. Öncelikle Hz. Süreyya'nın manevi yönünden bahsetmek icap eder.

Hz. Süreyya'nın hayat-ı mecazisinden çeşitli kitaplarda bahsedilmiş olmasına rağmen bugüne kadar ki malumatların onun manevi halini tam olarak aksettirmediği görülmektedir.

Son peygamber Hz.Muhammed'e (s.a.v) kadar pek çok peygamberler gönderilmiştir. Hz. Muhammed'den (s.a.v) sonra da kıyamete kadar velilerin zuhur edeceği haber verilmiştir. Nitekim Rabbimizin; **“Ben gizli hazineydim, bilinmekliğime muhabbet ettim...”** beyanının hususiyeti olarak veliler zuhur etmiştir. O halde Hüve'nin arzu ettiği gönüller ile halka ilâhi ilmi talim etmesi için gönderilen veliler pek çok makamlarda görün-

düler. Nasıl ki peygamberler içinde kitap verilenlerin ileri mazhariyetleri varsa, kıyamete kadar zuhur edecek olan veliler içinde de pekçok hususi gönüller zuhur etmesi variddir. Onlar Allah'ın ilâhî tertibini Hüve'nin arzu ettiği şekilde daha ileri anlayış ve idrake taşımışlardır.

Peygamberimiz maneviyatın en ileri açıldığı ibadet ve taatin değiştiği bir peygamber olarak görüldü. O halde O'nu evliyası da en ileri görünecektir. O'nun evliyası arasından seçilen çok ileri mazhariyete sahip hususi gönüller ile Allah'ımız en ileri terakkiyi lütfetmiştir. Peygamberimizin devri için, **“nasıl başladıysa öyle bitecek”** buyrulmuştur. Sona yaklaştıkça nasıl dünyevî yaşam en ileri seviyeye ulaşıyorsa, manevi ilim ve idrak de en kâmil ve en yüksek seviyeye ulaşmış demektir.

Peygamberimiz, kendisinden sonra zuhur edecek olan manevi gönüller için; **“Ah kardeşlerim..”** buyurdu. Bu ilâhî gönülleri bizzat Peygamberimizin zikrettiği görülmektedir. Bu bakımdan nasıl ki velâyet Hz. İmam-ı Ali ile bildirildi, Gavsıyyet Hz. Pirimizle bildirildi.

Pir olarak çok ileri gitmiş gönüllerin yani Piriyyet makamının kemalatının Hz. Süreyya'da zuhur ettiği görülmektedir. Dolayısıyla Hz.Süreyya'da Piriyyet makamının manevi anlayış ve idrakinin en yüksek seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Hz. Süreyya'nın yaşamına ve Divanı'na baktığımızda maneviyattaki en ileri idrakin

aslında bir hususiyet taşıdığı görülmektedir. Yani artık manevi idrak ve anlayışın en yüksek noktaya varmasıyla nihayete varıldığı anlaşılmaktadır.

Bütün Piriyyetin hususiyetinin toplandığı gönül olarak Hz. Süreyya'yı görmek icap eder. Hz. Süreyya; **“Benim gibi zuhur muhal ender muhaldir,”** buyurmakla nihayeti işaret buyurmuş olmaktadır.

Hz. Süreyya'dan hemen sonra dergâhlar kapanmıştır. Piriyyet makamı ile manevi eğitim noktasının nihayete erdiği görülmektedir; artık yeni bir tarik kurulmamıştır.

Hz. Süreyya'nın Divanı'nda manevi hâl ve makam hususiyetlerini en ileri olarak ifade ettiği görülmektedir. Hz. Süreyya, tatbikattan ziyade Allah'a imandaki en ileri hususiyeti ve en yüksek idraki ifade etmiştir.

Allah'a iman ve idrakte eksiklik varsa gerçek yakınlık bulunmamış demektir. Hz. Süreyya maneviyatın en temel konularından bahsetmiştir. Ondan ileri tatbikatlar için de artık dünya idrakinin kâfi gelmeyeceği işaret edilmiş oluyor.

Doğru bir Allah anlayışının nasıl olması gerektiği hususunda tüm dünyaya davet yapan Sırr-ı Mehdi hususiyetinin açıldığı Hz.Mehmed Ali Bey, Hz. Süreyya'dan görünen bir gönül olarak vazifesini icra etmiştir. Sırr-ı

Hatmül Velâyet artık bu terakkinin tescilini yaparak dünyanın âhirete hazırlanmasını ifade etmektedir.

Hüve anlayışına varılmışsa, en yüksek noktaya gelinmiş demektir. Buradan da görüldüğü gibi bunun Allah'ın programı olduğu ve nihayete gelindiği anlaşılıyor. Ancak tatbikatı bilemeyiz. Bunun ilâhî bir program olduğu görülmektedir. Hz. Süreyya bu şekilde idrak edilirse, kabul ve tasdik edilirse ondaki manevi hususiyetten bir nebze haberdar olunduğu müşahede edilebilir.

Cenâb-ı Ahmed Süreyya Emin buyurur: **“Bende Muhammed’lik, Ali’lik, Gavsul A’zâm Abdülkadir’lik vardır. Kemâl-i zuhurdur. Birkaç asırda bir böyle zuhur olur.”**

Hz. Süreyya gönlünde Gavsıyyet dahil velâyet makamlarının hepsinin hususiyetinin cem olduğu görülmektedir. Hz.Süreyya Divanında; **“Bir “Tam Er” gelir divanımı şerh eder, benim hakikatimden haber verir”** buyuruyor. O **“Tam Er”** bu hakikatleri zamana göre haber verir.

Bir canda şöyle zuhur etmiştir:

“Ne kadar eski anlayışlar var ise hepsini tarumar etti Hakk

***Sırr-ı Süreyya'da ne varsa hepsini Hatmül
Velâyet'e lütfetti Hakk***

***Gün gelir anlaşılır dediklerim bir lâfz-ı
kelime değil***

***Hakk sende, sen Hakkı bulunca anlaşıldı
ki Hakk sözü lâfz-ı kelîl değil."***

"Enel Ell Hacc Hüseyin Vedad"

ASLIMIZ ALLAH'TIR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

***“Bilen kendin temayül eylemez Allah u mevhumu
Uyandırmıştı evvelen yanar ol şema pervane”***

(16 Kânunu Sani 1321 (29 Ocak 1906))

Hz.Süreyya Beyefendi, dört yaşından itibaren mevhum Allah'a ibadet etmediğini, asıllarının Allah olduğunu bildiğini ve güneşin kendisini bu yaştan itibaren yatakta yakalamamış olduğunu beyan buyurmuştur.

Bu beyandan anlaşılacağı üzere, Hz. Süreyya Beyefendinin Allah'ın arzuyu ilâhîsinin bir tecellisi olduğu görülmektedir. Bu durumda çok küçük yaşta bile manevi yetişmede olduğu anlaşılmaktadır. Aslında Allah'ın arzu buyurduğu isimler her an nerede bulunurlarsa bulunsunlar manevi terakki etmektedirler. Onların terakkisi Hüve'nin arzuyu ilâhîsine bağlıdır.

Bu konu manevi yetişme ile ilgilidir. Bu hususu fiiliyatla bilerek ifade etmeye gayret ettik. Nitekim bendeniz beş yaşında iken bir gece vakti evde anne ve babamın arasında uyurken birden uyandım ve oda kapısının açıldığını gördüm. İçeriye uzun boylu, yeşil cübbeli, be-

yaz sarıklı ve sarığının bir ucu sağ tarafından aşağıya sarkan yakışıklı bir zâtın içeriye girdiğini gördüm. Bana bakarak tebessüm etti. Ancak çocukluğun verdiği heyecan ile yorganı başıma çekince annem ve babam uyan-
dı. Onlara odada birisi olduğunu söyledim. Işıkları yakıp baktığımızda kimsenin olmadığını gördük.

Seneler sonra bu olayı Mürşid'im Hz.Mehmed Ali Bey'e anlattığımda Hazretim şöyle buyurdular: "**O gelen zât Hz.Süreyya evladım. Sizin yetişmenizle ilgili olarak nazar buyurmuşlar**"

HZ. SÜREYYA'NIN İRŞADLARINDAN BİHAKKIN HİSSEMEND OLANLAR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hız. Süreyya'nın yüksek manevi sohbet ve irşatlarından bihakkın hissemend olanlar arasında, **Hüsnü Sarier Ceyhun, Lütfü Gerçek ve Hz.Mehmed Ali Özkardeş** bulunmaktadır.

Hanım manevî evlâtlarından, **Naciye Karatekin, Zeynep Birkan**, büyük ve küçük iki **Fahriye ve Begâm Özkardeş** olduğu intikal etmiştir.

Hız. Hüsnü Sarier Ceyhun Üsküdar'da Rufaî dergâhı şeyhidir. Kadiri-Mevlevi olan Lütfü Bey ile; "**Zamanın Sahibi'ni bulursak birbirimize haber verelim**" diye konuşmuşlardır. Hüsnü Bey bir sebep ile Hız. Süreyya'yı tanır ve Lütfü Bey'e anlatır. Her ikisi de kendi makamlarını terk ile *-ki Hüsnü Bey dergâh şeyhi iken şeyhliği bırakmıştır-* sahibüzzaman olan Hız. Süreyya Beyefendiye derviş olmuşlardır.

Hüsnü Bey, Hız.Süreyya'yı bulunca dergâha gelir, dervişlerine; "**Hız. Süreyya güldür güldür çağlarken ben burada şeyhlik yapamam, Hız Süreyya'ya derviş olmak bir dergâha şeyh olmaktan evlâdır**" diyerek, Hız.Süreyya'nın kapısında derviş olur. Tayinle ve-

rilen halifeliği terk eder, Hz.Allah'ın vereceği hilafete talip olur.

Mehmed Ali Bey Hazretleri de doğrudan doğruya Hz. Süreyya'ya mülâki olmuş ve yalnızca O'nda yetişmiş bir zâttır.

VARİS-İ MUHAMMEDÎ

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hz. Süreyya Kadiri tarikat-ı celîlesinin 4. Pîr-i Sânîsi'dir. Hayat-ı mecâzîsinin 20 senesi "**bekâbillah**" da geçmiştir. Mürşid-i Âmm'dır (umuma Mürşid); Varis-i Muhammedî'dir.

Mehmed Ali Bey Hazretleri buyurur: "*Hz.Süreyya Beyefendi Hazretlerinin intikalleri sırasında, huzur-u alîlerinde Sarier ismiyle yâdedilen Şeyh Hüsnü Efendi namında bir zâtın elini tuttular ve; "**Bundan sonra feyz-i namütenahiye evladlarıma ver**" buyurdular.*

Sırr-ı Süreyya'dan Kadirî-Mevlevî Lütfü Bey namında bir zât-ı âlikadir de hissemendir; Muhammed Ali Özkardeş de hissemendir.

Kalb gözü maliki canlar, Hz. Süreyya'nın ba'del intikal tasarruf kudretini görmektedirler.

Hz.Süreyya, Lütfü Bey'e de; "**Sen de güzel evlat yetiştirirsin**" buyurmuş ve da-

ha sonra da PTT fabrikasında müdür olacak olan Mehmed Ali Bey Hazretlerine dönerek nazar buyurmuş ve elini kanapenin tahtasına **"tık, tık"** vurarak **"Telgrafçı! Bu sesi duyuyor musun?"** "-Duyuyorum efendim" diyen Mehmed Ali Bey'e; **"-Seni de böyle yetiştireceğim"** buyurmuşlardır. O anda Hz. Mehmed Ali Bey'in algılaması şöyle olmuştur: **"Demek ki beni fiiliyatla yetiştirecek..."** Ve nitekim de öyle olmuştur.

Bugün manevi yetiştirmeleri maalesef hafife alarak birkaç kelimeden sonra kendisinin sufi olduğunu ve manevi yolda yetiştiğini iddia eden, hatta kulaktan dolma işittiği makamların sahibi olduklarını iddia eden birçok kimseler bulunmaktadır. Ama görülüyor ki Hz. Süreyya'nın buyurduğu gibi: **"Yanlış bilgiler ile insanlara hitap etmek doğru olmasa gerekir."**

Hz. Süreyya; **"Can yakma hanûman söndürme, maneviyat oyuncak değildir ha!"** buyurmuşlardır. Yanlış bilgi insanları inkâra, doğru bilgi ise rahmete götürür.

ALLAH VERDİĞİNİ GERİ ALMAZ

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Bir gün sohbette Hüsnü Baba Hz.Süreyya'ya şöyle dedi; "**Ben Allah'ın ilâhî varlık feyizlerini bile istemem, zira Allah isterse yine benden alır. Asaleten feyizler kendisindedir, sırf fakri daha zevkli buluyorum.**"

Hz. Süreyya cevaben buyurdu: "**Allah verdiği geri almaz; o büyüklüğe yakışmaz. İlâhî teârüfte kuldan görünen kemâl hakikatta Hakk'ındır. Kul bu durumda kemâl mertebeden Hakk'a karşı acezül avâciz durumda olduğunu hakal yakîn bilir, kulluğunun da Hakk'tan Hakk'a olduğunu Hakk ile bilmiş, ikilikten geçmiştir. "Hakkım" dese söz Hakk'ın, "kulum" dese söz Hakk'ındır, İkilik yok.**"

Allah'ın feyz vermesi konusu şöyle olsa gerekir: Allah her şeyi zaten kendisi yapıyor. Kişideki arzuyu ilâhî zaten Allah'a aittir. O arzu Allah'ın zatîyyet-i ilâhîyesine aittir. "*Allah bana verse*" değil, "**Allah bende böyle tecelli etse**" denilirse tevhid-i ilâhîyeye daha uygundur.

Nitekim Hz.Pir Abdülkadir Geylâni'deki tatbikatlar da Allah'ın o noktadan tecelli buyurması olarak anlaşılmalıdır. Allah'tan ayrı bir “Pîr” mi var ki o kerametler zuhur etti? Bu tatbikatlar Allah'ımızın o gönüldeki arzuyu ilâhîsidir.

“Allah bana bunu verse ben istemem” cümlesi ikilik doğurur. O zaman Allah da var kişi de var gibi olur. Kişideki istek ve red O'ndan zuhur eder. Allah bunun talimini kişide yapar ve o da bunu idrak eder.

Hadis-i Şerif'te; **“Şüphesiz ki Allah, verdiği nimetinin eserini kulunun üzerinde görmekten hoşlanır.”** buyrulmuştur. (Tirmizî, Edeb 54. Ebû Dâvûd, Libâs 14)

Allah'ımız namütenahidir. O'nun vahdaniyet-i ilâhîyesini idrak mümkün değildir. Daima Allah tarafını tercih edip O'na iltica etmek icap eder. Rabbimiz bir güzellik lütfettiği zaman; **“Ya Rabbi! bu Senin rahmetindedir. Hamdolsun! Şükürler olsun!”** demek lazımdır.

HZ.HATİCE ATİYETULLAH

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

***Atiyyem ta ezelden vechinin mecnunıyım billah
Esir-i zülfün hem gözlerinin meftunıyım billah
Firakın hançeri saplandı ta bekabza cangâha
Nasıl kan kusmayım ben ki ânın pürhunıyım billah***

15 Haziran 1319 (28 Haziran 1903)

Hz. Süreyya'nın refika-ı muhteremeleri Hatice Atiyyetullah olduğu için divan-ı mübareklerine Hatice Atiyyetullah'a olan (O simadan beliren) ilâhî aşkı izhar ve ifade suretiyle riyazetlerinin 4 üncü senesi sonlarında 15 Haziran 1319 da (28 Haziran 1903) başlamış oldular ve aynı sene içinde 1 Teşrinievvel 1319 da (14 Ekim 1903) sohbeti Hakk'a mazhar olup menzil-i fakre erdiler ve erdikleri ilâhî makamâtı divan-ı şeriflerinde tarihleri sırası ile ilâhî bir lisan ile natık olmuşlardır.

Hz.Hatice Atiyyetullah intikal edince Hz. Süreyya'da cezbe-i Rahman zuhura gelip derhal Posta ve Telgraf Nezareti'nden istifa ederek dört sene müddetle emsali görülmemiş bir riyazette bulundular. Bu riyazet şeklini anlamak için Hz. Süreyya'nın dört sene her gün oruçlu bulunduğunu ve her iftar vaktinde içtiği ve yediği 250 gra-

mı geçmemek üzere suda pişmiş piring, fasulye... gibi şeyler olduğunu ve zevkli günlerinde üç yüz bin ve zevksiz günlerinde yüz yetmiş bin "**Allahul Kahhar**" esmasını zikrettiğini ve geceleri iki saat kadar ancak uyduğunu, feraizden (farz ibadetler) başka nevafile (nafile ibadetler) de devam ederek ibadet eylediğini düşünmek kâfi gelir.

Hz.Süreyya, genç yaşta vefat eden muzmer-i zâtîsi refika-i muhteremeleri Hz. Hatice-i Şerife Âtiyetullah hanımefendi için, ilerleyen zamanlarda; "**Bugün hayatta olsa idi, durum daha değişik bir şekilde neticelenirdi**" buyurmuştur.

***“Dirilikte diledikçe bana tabidi memat
Benim emrimde idi çünkü o sultan-ı hayat”***

1 Teşrinievvel 1319 (14 Ekim 1903)

İMAN HÜVE'NİN LÜTFU İLÂHÎSİDİR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

**“Ne denlü küfr ile alûde olmuş olsa bir kâfir
Süreyya bir nazar etse gelir imana derlermiş
Ne gam ey dil muhayyersin meyanı her dü âlemde
Beka billahı geçmiş can erer canana derlermiş”**

(29 Ağustos 1320 - 11 Eylül 1904)

Manevi yetişme Hakk yakınlığı bulmuş ilâhî bir gönle tâbi olmak ve o gönülde terakki etmek demektir. Nitekim Hz. Süreyya'yı ziyaret eden ve kendilerine tâbiyetle terakki etmeyi arzu eden gönüller bu arzularını Hz. Süreyya'ya arz ettiklerinde ne gibi bir vazife yapmaları gerektiğini sormuşlar. Hz. Süreyya onlara; "**Hiç kimseye art niyetle bakmayınız. İlâhî nizama uymaya çalışınız ve arada sırada benim simamı göz önüne getirerek hatırlayınız. Rabbim sizi yetiştirecektir.**" buyurmuşlardır.

Hz. Süreyya Beyefendi manevi evlâdı olan Hz. Mehmed Ali Bey'e; "**Hakkı bulmadan elini verme evlâdını kurtarmazsın. Sen yetiştirmiyorsun, Allah yetiştiriyor**" buyurmuşlardır.

Buradaki mânâ insanı yetiştiren kişi değil Allah'tır. O evlattaki tatbikat Hakk yakınlığı bulmuş bir ilâhî rehber ile Allah'ın programına göre olacaktır. Allah, bu tatbikatı Mürşid noktasından yapacaktır ki, maneviyatta bu makam, “**Babullah/ Allah'a varan kapı**” olarak ifade edilir.

HZ. SÜREYYA'NIN MÜRŞİDİ HZ. BEKR'ÜL CEZBÎ

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hız.Süreyya'nın mürşidi, Kadiri tarikat-ı celîlesinin 3. Pîr-i Sanisi olan **Seyyid Ziyaeddin Abdurrahman Talebani**'nin halifelerinden **Seyyid Bekr'ül Cezbî**'dir.

Hız.Süreyya bu mübarek hazrete 31 yaşında iken intisap etmiş yedd-i feyzini tutmuş ve 45 yaşına kadar manevî terbiyesinde bulunmuştur. Bekr'ül Cezbi keşf-i sahih ashabından idi.

Hız. Süreyya, Mürşid'leri **Bekr'ül Cezbî** hazretleri için bir defasında şu ifadede bulunmuşlardı: "**Hız.Bekr'ül Cezbî'yi Sultan Aziz Rodos'a nefyetmişti, bu zât Rodos'ta bir Cuma namazında camiye ayağa kalkarak cemaate hitaben, "Bugün Cuma namazı kılınmaz, Padişah Aziz vefat etti, yerine yeni bir padişah geçsin, ondan sonra Cuma namazı kılınır."** buyurmuşlardır. Rodos valisi telgrafla keyfiyeti İstanbul'dan tahkik etti ve ifadesinin doğruluğunu görerek İstanbul'u haberdar etmiş ve Bekr'ül Cezbî' nin İstanbul'a gelmesine muvafakat edilmiş.

Bir kere de Hz.Süreyya Mürşid'leri için şu bilgiyi vermişti: **"Bekr'ül Cezbî'ye intisabımın ilk senesi idi, kendisine dedim, "Şeyhim, Allah'ın tuhaf işlerine hayret ederim, mesela hasta bir adamı senelerce yatakta biçare bırakır; kendisi ve bakanları nice elem ve zahmet çekerler ve sonra o hastayı vefat ettirir; hemen vefat ettirse de bu eziyetler olmasa ne olurdu?"**

Hz.Mürşid'i; **"Neden böyle yapıyorsun? Allah'a sor. Bakalım ne cevap verecek"** buyurur. Hz.Süreyya Mürşid'ine; **"Nasıl sorayım?"** diye sual edince, Hz. Bekr; **"Gözünü yum, dediğini Allah'a içinden sor"** buyurur.

Hz.Süreyya gözünü yumup sorunca sadrında şu beyanı duyar: **"İcraatımı beğenmiyorsan mülkünden dışarı çık."**

Gülerek gözünü açar ve duyduğunu şeyhine söyler. Mürşid'i de; **"Elbette Allah'ın mülkünden dışarı çıkamayız, O bizi sarmıştır"** buyurur.

Bu durum maneviyatta fiiliyatla yetişmenin bir ifadesi olsa gerekir ki, bu da Allah'ın bir tatbikatıdır.

SOHBET ŞEYHİ HZ.AHMED AMİŞ

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

*Sen benim feryadresim imdadresimsin pîrim âh
Gel yetiş ki lutfuna Őâyeste bir derviŐim âh
Darbe-i firkat temelden yıktı cânım evini
Gel yetiş ki lutfuna Őâyeste bir derviŐim âh
Hazreti Őâh-ı Velâyet aşkına imdâde gel
Hazreti Fâtıma aşkı çün aman feryâde gel
Sadme-i berk-i tahassürle harab oldum harâb*

(5 Ağustos 1319 - 18 Ağustos 1903)

Hz. Süreyya Bey Mürşid'i Bekr'ül Cezbî Hazretlerinin Hakka yürümesinden sonra riyazet ve zikir ile meşgul olmuş ancak arzu ettiği terakkiye ulaşamayınca yukarıdaki beyitte buyurduğu Őekliyle Hz. Pir Abdülkadir Geylâni Sultanımızdan istimdat eylemişlerdir.

Abdülkadir Geylâni Hazretleri ruhen ve cismen zuhur etmiş ve Hz.Süreyya'yı dizine oturtmuş; "**Evladım her halinden haberrim var, mülâkat yapmak için Fatih türbedarı Hz.Ahmed Amiş'e git ve onun sohbetinde bir müddet bulun,**"

buyurmuş. Bunun üzerine Hz. Süreyya, Sohbet şeyhi olarak Ahmed Amiş hazretlerine gitmiş ve kendisi ile iki sene kadar ilâhî sohbette bulunmuştur. Hz. Amiş kendisine iltifat ederek, çok ileri namzetliği olduğunu, zamanın sahibi olacağını müjdelemiştir.

Burada dikkat edilecek olan hususiyet, Hakkı bulmak için hâl-i hayattaki bir Mürşid-i hakikiye mülâki olunmasıdır. Ayrıca Hz. Sultanımızın Allah'ın nizamına ne kadar dikkatli olduğu da görülmektedir.

Hz. Süreyya'nın imdat istemesindeki hususiyet şöyle olsa gerekir: Allah'ın bazı isimleri ile tatbikatını daha ileri götürdüğü muhakkaktır. Hz. Pirimiz Abdülkadir Geylani hem şeyh hem tarikat sahibidir. Onun ilâhî feyzi ile kendisinden sonra kendisine bağlı olan gönüllere de yardım ettiği muhakkaktır. Bu, Allah'ın bir arzuyu ilâhîsidir. O gönüller Kadiri yolunda yetişerek ahz-ı feyz etmektedirler.

Nitekim Hz. Süreyya Hz. Abdülkadir Geylânî'den bahsederken sağ elini havada hareket ettirerek; **"Onu ayırın öyle konuşun"** buyurarak Hz. Pir'i ayrı tutar ve O'nun başka veliler ile kıyaslanmasına müsaade etmezdi.

Maneviyat tek yönlü değildir, çok yönlüdür. Mane-

viyat terakkisinde her makamın öğreticisi ve yetiştiricisi vardır. Hz.Abdülkadir Geylani, Hz.Mevlâna ve diğer velilerin de Mürşid elinde yetiştiği bilinmektedir. Fakat velâyette makam olarak terakki ettikçe terakki ettiği makamın lisanını kullanmak icap etmektedir.

Hz. Süreyya terakki ettikçe maneviyatta zuhur eden ve O'na tâbi olan evlatları daha ileri terakki etmektedirler. Bu hâl Allah'ımızın arzu buyurduğu makama göre değişiklik göstermektedir. Çünkü her ilerinin daha ilerisi vardır. Bu, Allah'ın namütenahiliğini işaret eden bir hususiyet olsa gerekir.

Nitekim Rabbimiz, Hz. Süreyya'ya Hz. Ahmed Amiş'i işaret eylemiş, onun sohbet şeyhliği ile kendisine lütfedilen beyanları karşılıklı mülâkat ederek terakki etmiştir.

Allah'ımızın Hz. Süreyya'da olan tecellisi daha ileri olduğu için Hz. Süreyya Beyefendi daha ileri makam olarak terakki ettikçe Hz. Ahmed Amiş'e sohbet şeyhliği yapmıştır. Böylelikle ikisi de birbirlerinden ahz-ı feyz etmişlerdir. Bu tecelli kümmelini evliyaullah arasındaki bir hususiyet olsa gerekir.

Hz. Ahmed Amiş, Hz.Süreyya'nın riyazetteki emsalsiz durumu için kendisine şöyle buyurmuştur, "**Evliya ervahı senin Hakk için yaptığın riyazet, say' ve faaliyetine karşı mahcup oluyorlar, gıpta edip za-**

manlarında neden daha fazla çalışamadık diye
esef ediyorlar."

*Vakteriştî aşikâr ettim duyan gelsin bana
Ageh olsunlar müridanım şu dem satı' menem
Ketmedem hacet ne baran-ı füyuzat işte men
Bilmeyen bilsin ki pîrüs saniyür rabi menem
Şimdi tac ü hırka-i Sultan-ı Ceylî mendedir
Hatemül Pîrem Süreyya kudretüs sani menem*

3 Kanunuevvel 1322 (16 Aralık 1906) rûz (gündüz)

MÜRŞİD GÖNÜLLERDE OLANI DA BİLİR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hz. Mehmed Ali Bey bir gün Hz. Süreyya'yı ziyarete gider. İçeri girdiğinde ayakta duran Hz. Süreyya'nın üzerinde gayet güzel kalın bir palto olduğunu görür. "**Ne kadar güzel bir paltosu var**" diye düşünür. Bunun üzerine Hz. Süreyya eliyle paltosunu okşamaya başlar. Hz. Mehmed Ali Bey Hz. Süreyya'nın elini öper ve şöyle düşünür; "**Ne kadar yakışıklı bir Mürşid'im var. Gustosu fevkalâle yerinde. Şemsiyesininin sapının üzerinde kuş figürü bile var. Ne kadar ince bir zerâfet**"

Tam bu sırada Hz. Süreyya eliyle şemsiyesinin sapının üzerinde bulunan kuş figürünü okşamaya başlar. Karşısındaki insan ne ilham alıyorsa kendisinde de aynısı zuhur etmektedir.

Böyle bir gönlün huzurunda insan ne düşünebilir? İnsanların aklından geçeni bile anlayabiliyorsa o insan başka insanlarla nasıl bir araya gelebilir. Buna tahammül etmek kolay mıdır? Bu makamlar ancak bu ileri hâllere tahammül gösterecek olan hususi gönüllere lütfedilir.

Yoksa devamlı insanlarla çatışma içerisinde kalınır. Bu, çok hususi bir makam meselesidir.

Bu makamda olan bir gönül karşısındaki kişinin menfi düşüncesine göre hareket etmez. O kişi zahiri olarak edebini ve nezaketini muhafaza ediyorsa Mürşid noktası onun o haline göre karşılık verir.

KİEL İSYANI

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hz. Mehmed Ali Bey Almanya'ya tahsil için gitmeden evvel Hz. Süreyya'ya uğramış ve elini öperek müsaade istemiş, kendilerinden bazı tavsiyeler almıştır. Hz. Süreyya; **"Güle güle git, güle güle gel evlâdım"** buyurmuştur.

Arkadaşıyla birlikte Almanya'ya giden Hz. Mehmed Ali Bey bir gün yorgun bir şekilde dersten çıkmış eve gelmiş istirahatata çekilmiş ve uyumuş. Mânâsında kendisini Hz. Süreyya'nın karşısında görmüş. **"Evlâd bugünlerde heyecanlı günler geçirirsiniz, gürültü patırtı olabilir ama merak etme benimle berabersin, Rabbim seni korur, selamettesin"** buyuran Hz. Süreyya başını yukarıya doğru kaldırmış, kaldırınca sakalı yüzünü kapatarak kaybolmuş ve Hz.Mehmed Ali Bey uyanmış. O sırada arkadaşı otel penceresine yaklaşmış ve heyecanlı bir sesle; **"Mehmed Ali uyuyor musun"** deyince Hz.Mehmed Ali Bey **"Hayır"** demiş, arkadaşı tekrar; **"Baksana karşıda silahlı askerler var bizim ote-**

li gösteriyor ve buraya doğru geliyorlar." Arkadaşı korku ile; **"Biz burada yabancıyız gelip bizi de vurmasınlar"** diye söylenmiş. Bunun üzerine Hz.Mehmed Ali Bey; **"Sen düşün! Benim Mürşid'im korkma bir şey olmaz buyurdu"** diye karşılık vermiş. Arkadaşı *"nereden çıkardın şimdi bir Mürşid başımıza"* demiş.

Nihayet askerler içeriye girmişler ve ardından silah sesleri yükselmeye başlamış. 1918 senesinde Almanya'da denizci askerlerin çıkardığı *Kiel İsyanı* sırasında yaşanan bu hadisede bir deniz subayını otelde vurmuşlar. Hz.Mehmed Ali Bey sonraları; **"O subayı biz de görmüştük uzun boylu, sarışın, yakışıklı birisiydi"** buyurmuşlardı.

Mürşid korumasına aldıktan sonra, insana sadece maneviyatın hâkim olduğu görülüyor. Bir söz vardır; maneviyata girdikten sonra her hâl maneviyatı ilgilendirir. Kişi maneviyata girdikten sonra maneviyat onu götürür. Güzel günler de olur tatsızlıklar da olur. Ancak o tatsızlıkları, o kişinin ileriye doğru terakki etmesi için Allah'ın tatbik buyurduğu bir lütfu ilâhî olarak görmek icap eder. Mürşid'in muhafazası zamana ve mekana tabi değildir. Evlâd yetiştirmek kolay değildir. Mürşid evlâdının her şeyiyle ilgilenir.

Ama her şeye rağmen maneviyata giren bazı kişiler, çok güzel ilham ve beyanlar alır ve çok güzel bir takip yaparken, birden bire Müşid'ini terk ediyor, kendi başına yürümeye çalışıyor. Bu da bir tecelli... Tabîdir ki terakkide eksik kalınıyor. Bir kişi okuduğu üniversiteyi yarım bırakırsa ona tam denebilir mi?